СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 257. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 2-го листопаду 1940. | No. 257. Jersey City, N. J., Saturday, November 2, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ПРО МЕДИЧНУ ОПІКУ

БЕТЕСДА (Меріленд). — Президент Рузвелт виголосив з нагоди відкриття медичного центру в Бетесда, Мд. промову, в якій сказав, що в теперішній тотальній обороні Америки здоровля нації є дуже важною річчю. Про здоровля нації повинні дбати лікарі. Він запевняв лікарів, що уряд зовсім не задумує соціялізувати медицини, як і не задумує соціялізувати промислу.

АНҐЛІЙЦІ КУПУЮТЬ КОРАБЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Анґлійська покупна місія закупила на 50 міліонів долярів ріжного сорту тягарових кораблів, щоб у той спосіб надолужити ті втрати, які завдають Анґлії німецькі субмарини. Правдоподібно, що анґлійські представники зачнуть в Америці будувати на масову скалю кораблі, даючи замовлення на ріжні частини ріжним фабрикам, та будуючи водночас одну свою фабрику над морем, яка буде це все складати до купи.

ЗАМОВЛЕННЯ „БЕТЛЕГЕМ СТІЛ КО."

НЮ ЙОРК. — Уділи найбільшої американської стальовні, Бетлегем Стіл, дуже підскочили вгору, коли компанія заявила, що цього року буде платити пять долярів відсотків від звичайних уділів. Попереднього року ці відсотки виносили лиш $1.50. Водночас в промислових колах говорять, що Бетлегем Стіл дістала тепер в однім місяци від американського уряду, а також від чужих держав, замовлення на один білїон 123 міліони долярів. Це замовлення виносить чотири раз стільки, що замовлення з червня ц. р. що було найвище в історії компанії.

ДЕПОРТУЮТЬ ЖІНКУ БРАВДЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Прокуратор Джексон видав приказ депортувати жінку комуністичного лідера, та комуністичного президентського кандидата, Ерла Бравдера. Його жінка, Раїса Ірена Беркман Бравдер, є роджена і вихована в Совєтах. В 1933 році вона прийшла нелеґально до Злучених Держав Америки. Власти тепер хочуть її за те депортувати. Поведінка жінки Бравдера така, що вона не заслугує на помилуваня, говорить головна прокуратура.

ПОМІЧ ЖИДІВ ПАЛЕСТИНІ.

СИНСИНАТІ. — Секретарка жидівської жіночої сіоністичної орґанізації, Гадасса, пані А. Лямпорт, заявила, що її орґанізація за минулий рік зібрала 14 міліонів долярів на цілі Палестини.

69 ДНІВ НА МОРІ БЕЗ ХАРЧІВ.

НЕСО (Багама).—До Багамських островів причалили на рятунковій лодці два моряки, які врятувались із розбитого німецьким наїзником анґлійського корабля, „Анґльо-Саксон". Вони в тій лодці блукали по морі 69 днів, кормлячись морськими зелами, та ловлячи час до часу якусь рибу. Воду вони брали з дощевих опадів. Вони говорили, що на тій лодці спочатку було сім осіб, але два з них скочили в воду, один підрізав собі горло, два вмерли з ран, які дістали від скорострільних куль наїзника. Лиш два останні заїхали по 2,500 милевій мандрівці до Багамських островів. Один з них, що важив колись 180 фунтів, схуд так, що важив лиш 100.

ФІЛЬМИ ДЛЯ ВІЙСЬКА.

ГАЛІВУД. — Всі фільмові компанії в Галівуд обіцяли, що будуть виробляти такі фільми, які будуть придаватись до вишколу новобранців. Ці фільми висвітлюватимуть лише по касарнях для вояків.

ПАТРІОТИЧНА КОМПАНІЯ.

РОЧЕСТЕР. — Компанія виробів фотоґрафічних апаратів, Істман Кодак, заявила, що колиб їй вдалось заробити на військових замовленнях більше, як десять відсотків від вартости продуктів, то вона надвишку зверне військові. Вона в подібний спосіб поступила і в часі минулої світової війни. Ця компанія дістала тепер поважні замовлення на ріжні військові інструменти.

ДЖОВ ЛУІС ТАКОЖ ПОЛІТИКУЄ.

НЮ ЙОРК. — Джов Луіс, кулачний чемпіон світу, взяв активну участь у президентських виборах і виголосив вже кілька коротких промов в користь Вилкого. Він каже, що адміністрація Рузвелта, даючи маленьку поміч неґрам, членам його раси, зробила їх лінивими і вони не хочуть тепер напружувати себе, щоб чогось кращого добитись. Джов Луіс відвідав також чорного поліцая, якого копнув ногою секретар президента, Ерлі, і на здивування довідався, що той поліцай таки буде голосувати на Рузвелта.

ЗАМОРОЖУЮТЬ ГАДЮКИ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Реймонд Дітмарс, куратор нюйорського зоольоґічного городу, сказав, що він придумав спосіб, як видобувати їдовитим вужам отрую, не наражаючись на небезпеку. Їх треба впустити на короткий час до холодника і трохи приморозити. Вони тоді робляться такими повільними, що ледво рухаються.

ВИЛКІ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД „ПРАВЛІННЯМ ОДНОГО ЧОЛОВІКА"

Вендел Вилкі в своїй промові перестеріг Америку перед правлінням одного чоловіка, яке закінчиться диктатурою Рузвелта. Вилкі говорив, що Рузвелт сам зрадився, що в нього на умі, коли в своїй бостонській промові, ужив виразу „мій амбасадор до Британії". В той спосіб висказуються лиш королі, або диктатори, які цілу владу уважають персональною власністю. Наперед буде „мій амбасадор", опісля „мої ґенерали", а накінець „мої люди" і диктатура буде вповні завершена, казав Вилкі. А коли Джов Кенеді є амбасадором Рузвелта до Анґлії, то хто тоді є амбасадором американської держави до Анґлії? — питав Вилкі. Він далі говорив, що в цих виборах бодай одна річ є ще певна, а саме, що Рузвелт не може іще сказати, що Білий Дім його. Нарід має ще можливість його усунути з Білого Дому.

В подібний спосіб критикували Рузвелта за його вираз „мій амбасадор" інші бесідники, піддержуючи Вилкого, серед них старий демократ і давній противник Рузвелта, Ал Смит, Джозеф Мартин, голова републиканського комітету та інші.

ВАЛАС ЗНОВ ЗАКИДАЄ, ЩО ВИЛКІ ЦЕ „ЧОЛОВІК ГІТЛЄРА"

Генрі Валас, кандидат на заступника президента з боку Демократичної Партії, виголосив в Ню Йорку, в Медісон Сквер Ґарден, промову, в якій в неперебірливих словах закинув Вилкому, що він є вибранцем Гітлєра і що його піддержують в Америці всі гітлєрівські прихильники. Гітлєр витратив на вибори Вилкого в Америці великі гроші, казав Валас. Крім Валаса говорили ще кандидат на сенатора, Мід, посадник Ля Ґвардія, і представники ріжних юній: Дубінскі, Зарицкі, Потофскі, Волчок, та інші. Віче в Медісон Ґардені, на якім вони говорили, було влаштоване американською робітничою партією.

ДЮЇ ЗАРЯДЖУЄ СЛІДСТВО В СПРАВІ КОПНЕННЯ ПОЛІЦАЯ

Прокуратор Томас Дюї зарядив слідство в справі копнення одного нюйорського поліцая, секретарем Рузвелта, Степаном Ерлім. Ерлі сам признався, що копнув поліцая ногою, коли той заступив йому шлях до поїзду, в якім їхав президент Рузвелт. Поліцай зазнав доброго копняка, бо вже третий день лежить в ліжку і не може встати. Одначе він відмовляється давати точні пояснення в тій справі і каже, що багато в ґазетах пишуть неправди.

В ГРЕЦІЇ РОСТЕ ОДУШЕВЛЕННЯ, БО АНҐЛІЯ ПОМАГАЄ В БОРОТЬБІ

Американські кореспонденти доносять з Сальонік (Греція), що серед населення слідний великий підйом духа з тої хвилини, коли розійшлися вісти, що британські летуни бомбардували Тірану, столицю Альбанії. Далі згадується ще за британську поміч з боку британської фльоти, що біля Корфу мала обстрілювати італійські частини на суші, себто на альбанській землі. В грецькім воєннім комунікаті кажеться теж і про бомбардування Тірани грецькими летунами. Комунікат перечить попереднім поголоскам, що італійці заняли Брезніцу, яка має бути важним стратеґічним пунктом в евентуальнім дальшім італійськім поході в сторону Еґейського моря, згл. до міста Сальонікі.

ІТАЛІЙЦІ ПИШУТЬ, ЩО ПОСТУПАЮТЬ ВПЕРЕД

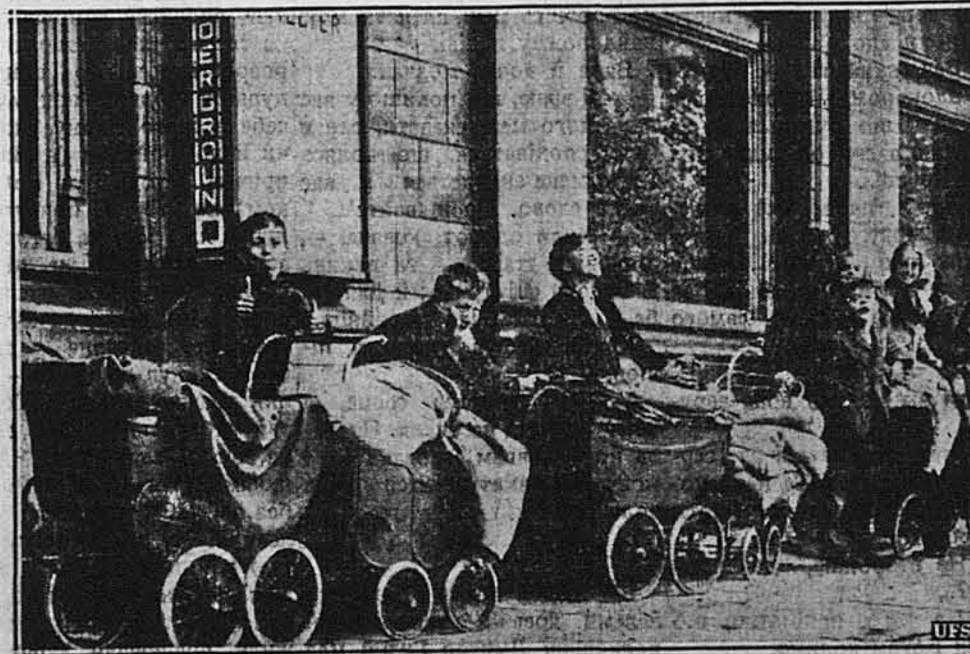
Італійські воєнні комунікати твердять, що італійські частини посуваються в Греції вперед у ріжних пунктах, що вони перейшли ріку Калямас та є недалеко міста Яніни, наступаючи в напрямі двох важних пристаней: Парґа і Превеза. Та остання пристань особливо важна тому, бо якби дісталась в італійські руки, то тоді не можливо булоб „ворогові вдержати Корфу". Так кажеться в Комунікаті.

ГРЕКИ ДОБРЕ ДЕРЖАТЬСЯ, КАЖЕ ГРЕЦЬКЕ РАДІО

Усі італійські наступи відбито й змушено цофнутись той італійський корпус, що вдерся в грецьку територію. Таке передало радіо в Атенах, столиці Греції. Те саме потверджує воєнний офіційний комунікат.

БОМБАРДУВАННЯ НІМЕЧЧИНИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Морози і невідповідна погода покищо не здержують британських летунів від дальших постійних бомбардувань німецьких пристаней, як і тих, що є під німецькою контролею, головно в Франції й Голяндії.



ДІТИ ПЕРШІ ПРИВИКАЮТЬ. — Як над Лондоном покажуться німецькі летуни й в Лондоні загудуть сирени, ці лондонські хлопці заходять до підземної залізниці з дитячими візками, займають вигідні місця, а потім відступають ці місця охочим скритися туди по 4 й 5 центів за місце.

СОВЄТИ НЕ ДАЛИ ГРЕЦІЇ НІЯКОЇ ДОПОМОГИ

МОСКВА. — Світова преса подала вістку, що Греція, що опинилась у війні з Італією, дістала від Совєтів 134 літаків-бомбовиків. Ті літаки мали дійти до Греції через Туреччину. Тепер совєтська урядова аґенція Тасс подає урядове заперечення. Називає ту допомогу Греції видумкою, яка в нічому не відповідає дійсности, та яка була пущена в світ британською пресовою аґенцією Райтера.

ІТАЛІЯ СПОКІЙНА ЗА СОВЄТИ.

РИМ. — Вірджініо Ґайда пише, що Велика Британія далі спекулює на тому, що Совєти не підуть з державами „осі" й принаймні тепер ставитимуть якийсь опір, коли іде про справи Балкану, якими вони так дуже заінтересовані. Ґайда каже далі що з тих „анґльо-масонських" сподівань нічого не вийде, бо Росія буде поводитись „спокійно й обєктивно". День передтим італійська преса писала в тому тоні, що в скорому часі прийде до ще більшого затіснення відносин між СССР і Німеччиною та Італією.

ГРЕЦІЯ ОСТАНЕ САМА, КАЖУТЬ В РИМІ.

РИМ. — Італійська преса пише про нову „дипльоматичну невдачу" Великої Британії, яка має полягати в тому, що Туреччина і Югославія держаться тепер невтрально й не ідуть помагати Греції, чого Анґлія надіялась і на що числила. Преса твердить, що невтральність тих країв є вже „запевнена". Також пишеться, що й Болгарія буде держати себе невтрально. Та це останнє розуміють держави „осі" так, що Болгарія має бути на поготівлю, себто заатакувати Туреччину в тій хвилині, колиб вона пішла помагати Греції.

НЕМА НІЯКИХ МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

АТЕНИ. — Таке заявляє грецьке міністерство заграничних справ. Називає „абсурдними" ті поголоски, що кажуть, що Греція не видержить і зачне переговорювати з Італією в справі замирення якщо Туреччина і Велика Британія не прийдуть з негайною допомогою. Далі стверджується урядово, що Велика Британія дає всяку можливу допомогу. Разом з тим уряд держиться невтрального становища супроти Німеччини і не робить нічого такого, що давалоб Німеччині притоку до інтервенції.

НЕ ДОЦІНЮЮТЬ ГРЕЦЬКОГО ДУХА!

АТЕНИ. — Це ті, що розпускають вісти, що греки не видержать і піддадуться. Вони, як видно не знають грецького бойового духа, що виявляв себе століттями. Таке заявив грецький міністер преси.

ВЗИВАЄ РОБІТНИКІВ СВІТА ДОПОМОГТИ ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ. — Арістідес Деметратос, грецький міністер праці, видав відозву до робітників у цілому світі, взиваючи їх бойкотувати Італію і стануть до боротьби з фашизмом і напасниками. Він звернувся зокрема до робітників Злучених Держав і СССР з проханням припинити доставу воєнних матеріялів Італії. Далі кажеться, що від висліду боротьби Греції з фашизмом зависітиме судьба цивілізації й незалежність краю. При кінці міністер звернувся ще до робітників в Італії, що пішли воювати в користь „римських плютократів", питаючись їх, чого вони шукають в Альбанії чи Греції, та взиваючи їх перестати воювати.

НЕ ПІДЕ ТАК ЛЕГКО.

РИМ. — В Італії зачинають думати, що з Грецією не піде так гладко, як цього надіються, та що війна може потривати довго. Та всетаки числять на незгоду між самими греками, а з тим на усунення Метакси з премієрства та покликання такого міністерства, що булоб згідне переговорювати з Італією про замирення.

ШВАЙЦАРІЯ ВІДЧУВАЄ ВІЙНУ.

БЕРН (Швайцарія). — Видано тимчасову заборону, спричинену воєнними обставинами в Европі, наслідком якої не вільно продавати ніяких вовняних товарів.

ВЕЛИКІ НАЦІСТИЧНІ ВТРАТИ.

ЛОНДОН. — Британське міністерство летунства оголошує, що в часі від 8 до 30 жовтня Німеччина втратила в боротьбі з Великою Британією 2,483 літаків. А Велика Британія втратила в тому самому часі тільки 895 літаків.

НЕ ВІРЯТЬ У ЗГОДУ „ОСІ".

БЕРН. — Деякі кола не дуже то довіряють тим так частим заявам Гітлєра і Мусолінія про „цілковите порозуміння". Навпаки твердять, що такого порозуміння нема, бо заходять поважні колізії інтересів між Німеччиною й Італією. Кажуть, що Італія хоче забезпечити себе над Дунаєм, бо вона також має свої пляни щодо „походу на схід". Знову Німеччина, як це виявилось наглядно підчас минулої світової війни, цілком не резиґнує зо Середземного моря. Навпаки, вона хотілаб бути і там панею,

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинoке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв.'Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

З ЧУЖИХ ЛИСТОПАДОВИХ ДУМОК

Переглядаючи українські часописи Західньої України за ті останні роки, коли вона була під польською владою, знаходимо в них Листопадову статтю, надруковану з нагоди спогаду про день 1. листопаду 1918 року. Ціла вона — це переклад проповіди польського єпископа Бандурского, виголошеної в Кракові, дня 29. листопаду 1906 року, в память польського невдалого Листопадового повстання проти Росії. Єпископ говорив про те, що то тепер булоб, „колиб ми були з епохи листопадового повстання, колиб ми дійсно могли повставати, колиб ми уміли боротись за наші права і за нащі душі". Передрук мав, правдоподібно, заступити справжню українську статтю, яка булаб підпала конфіскаті польської цензури. Та часопис міг теж мати на цілі передання думок польського єпископа про Польщу на те, щоб над ними застановились і українці, що теж хочуть наново піднятись і боротись за волю.

Отже єп. Бандурскі сказав було таке:

„...боротись треба нам передовсім проти того, що путає і ослаблює нашу моральну й духову силу, що наші душі держить в неволі наших пристрастей, хиб і провин, що права наші слушні і справедливі — природні Божі — кнеблює і забирає.

„Та заки зачнемо боротьбу з ворогом за права і душі наші, треба нам її звести з самими собою", бо „розібрали ми собі в думці Польщу гірше, ніж на землі розшарпали вороги її тіло; кожний в мозку має якийсь її відламок і той відламок за цілість уважає; звідти гніви фохи, партії, гуртки, ненависть і зависть", каже Красінські. Краще й ясніше не можна накреслити нашого теперішнього положення. Чи й нині не розбираємо Польщу гірше, ніж вороги її розібрали, коли на три части розшарпали' землю? Вони тільки землю розшарпали, а ми, каже поет, на сотні і тисячні відломки поділили ідею Польщі. І за ті відламки ведемо між собою взаїмну боротьбу, взаїмно наступаємо на себе, ненавидимо себе, переслідуємо себе — о горе нам — вбиваємо себе.

„Це так болючо й тяжко признати, а одначе сказати треба: Ми не боремось за душі й права, але за партії, гуртки, табори, організації, назви, а часом за слова, а найчастіше втікаємо від усякої боротьби, думаючи, що тоді найкраще діємо.

„Скарб — то сумління, сила — то обєднання, писав Поль, а ми не вміємо ані того скарбу шанувати й охороняти ані не бажаємо тої сили множити і побільшати. Розбили нас зєдинені вороги, але гірше розбиваємо ми самі себе.

„До віри живої й повної вогню, до віри ясної і трівкої, а тоді армія борців здобуде права вольні, життя шляхотне. Бо нам побіджати, а не гинути..."

ВЖЕ ПРОЙШЛА ПОЛОВИНА РЕЄСТРАЦІЙНОГО ЧАСУ

В суботу, дня 26-го жовтня ц. р., вже минула половина з тих чотирьох місяців, які призначено на реєстрацію чужинців у Злучених Державах.

Е. Ґ. Гарисон, директор реєстрації чужинців при департаменті справедливости Злучених Держав, заявив, що за ту половину реєстраційного часу, Вашингтон вже одержав 2,354,229 виповнених формулярів з відтисками пальців, що становить 65 відсотків зо загального числа чужинців, яких нараховують кругло на 3,600,000 осіб.

„Це є добрий прояв", каже Е. Ґ. Гарисон, „і департамент дуже задоволений з того, що до цього часу реєстрація негромадян перейшла так скоро і гладко по усіх сторонах краю. Одначе найтяжча частина праці ще остає перед нами, бо на протязі наступних двох місяців стрінемось з різдвяним натовпом на поштах, де переводиться реєстрація. Тому порадно, щоби ті чужинці, котрі ще не зареєструвались, по можности негайно це зробили".

Звертаючись до близько півтретя міліона не-громадян, котрі вже зареєструвались, Е. Ґ. Гарисон повторяє свою осторогу про те, що закон вимагає, щоби негайно повідомляти Іміграційного і Натуралізаційне Бюро про кожну зміну адреси постійного мешкання:

„Всі чужинці, котрі як слід повипвнювали приписам закона ро реєстрацію і відтиск пальців, вже скоро дістануть посвідку на доказ своєї реєстрації", заповідає Е. Ґ. Гарисон. „На посвідках подано поучення щодо повідомлення про кожну зміну адреси сталого мешкання. Однак хоч хто не дістав ще такої посвідки, то це не означає, що він є звільнений від приписів закона, а саме, що про зміну треба доносити до пять днів. Хто знехтує ці приписи, той може зовсім не дістати реєстраційної карти.

„Ці упрощені формулярі на зміну адреси мешкання можна дістати на кожній пошті. Закон назначує строгі кари для тих, котрі занедбають зробити донесення про зміну до Іміграційного і Натуралізаційного Бюра.

„Одначе та частина закона не відноситься у тій самій формі до тих чужинців, котрі перебувають тут тимчасово, бо, бо вони мусять про себе доносити до Вашингтону кожних три місяці, незалежно від того чи вони змінили свій адрес, або ні".

Е. Ґ. Гарисон звертає теж увагу на факт, що деякі чужинці не прочитали уважно інші інструкції, подані на реєстраційних картах, а саме про те, щоби карти найдені, або померших чи виїхавших осіб звертати назад до Іміграційного і Натуралізаційного Бюра у Вашингтоні.

„Деякі чужинці повідтинали кінці посвідок з порученнями від самої посвідки і вислали їх до Вашингтону. Це помилка, бо чужинець має держати при собі цілу посвідку, за винятком у випадках як вище вмінено", — продовжає Е. Ґ. Гарисон.

Ще раз пригадується, що розумно поступлять усі досі незареєстровані чужинці, коли чимскорше виконають свої повинности, приписані законом про реєстрацію чужинців. І ще раз звертається увагу, що реєстрація є примусова, а не-добровільна, і хто з розмислом не зареєструється, або подасть фальшиві інформації про себе, той наражується на строгі кари.

„Здається, що серед чужинців, котрі ще не зареєструвались є чимало таких, що непевні свого громадянства або сподіваються перейти формальности і набути громадянство перед скінченням реєстрації", продовжає Е. Ґ. Гарисон. „Цим першим хочу ще раз пригадати, що реєстрація ніяк не змінює громадянства, а іншим дораджую не отягатись задовго. Ніхто не може мати певности, коли його допустять до громадянства, а хто через те занедбає і не зареєструється до 27-го грудня, тому опісля буде куди тяжче дістати громадянство".

Накінець Е. Ґ. Гарисон остерігає тих, котрі дотепер ще не зареєструвались з огляду на свої попередні рекорди, чи з огляду на спосіб свого приїзду до Америки. Коли вони не повинуються законови, то не тільки будуть строго покарані, але також ще більше собі тим пошкодять і погіршуть своє і так вже лихе положення.

При тій нагоді подається десять стейтів, в котрих зареєструвалось найбільше число чужинців. Отже у стейті Ню Йорку зареєструвалось 539,-469 чужинців, в Каліфорнії 246,379, в Месечусетс 219,282, в Пенсилвенії 205,598, в Ню Джерзі 150,479, в Ілиноїс 136,926, в Мишиген 135,986, в Тексас 95,346, в Огайо 90,418, а в Конетикот 86,439 осіб.

ТРУДНОЩІ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Артур Гейз Сульцберґер, видавець часопису „Ди Ню Йорк Тамйс", виголосив в Карнеґі Інституті в Пітсбурґу цікавий доклад про труднощі, з якими стрічається тепер американська преса. Як відомо, американська преса вславилася по цілому світі своїми щирими та обєктивними справозданнями з подій по цілому світі. Оповідаючи про пригоди, труднощі та персональні наражування кореспондентів згаданого часопису в Берліні, Парижі, Москві, Римі, Букарешті, Токйо та Лондоні, Сульцберґер заявив, що кореспонденти — це справжні воїни, які бються з труднощами дикваторської цензури з одною лиш ціллю, щоб донести своїм читачам о б є к т и в н у правду.

„Пропаганда знищила правду, а славословить брехню", твердить згаданий видавець, а так є, що „одинока успішна наша зброя проти брехливої пропаганди — це вільна та відповідальна преса".

Англійці зрозуміли вагу американської преси.

Тому, що Англія є демократичною державою, подібно як Злучені Держави, вона скоро зрозуміла, яку велику ролю в теперішній війні може відіграти вільна американська преса. Тому, як англійський уряд так і військова команда, поставили собі за ціль держати американську публику в курсі подій та повідомляти про все, що діється тепер за фронтовими лініями Англії. І тому вони не тільки не утруднюють американським кореспондентам у виконуванні їхнього обовязку, але ще позволяють їм іти на фронт, з великим наражениям на небезпеку.

Англія, наприклад, цілком не закриває новин про наслідки німецьких бомбардувань Лондону. Зате цього цілком не позволяє противна воююча сторона.

Обєснивши широко чотири головні засади американської свободи, а це свобода релігійного визнання, свободу слова, свободу преси та свободу зібрання, Сульцберґер зокрема проаналізував важніші труднощі американських кореспондентів в поодиноких краях світа.

Пропаґанда страшний засіб боротьби.

Він ствердив, що в теперішній війні пропаганда це страшний та небезпечний засіб боротьби. „Вона знищила правду, а славословить брехню", казав бесідник і це було головним предметом його промови. Пропаганда є спосібна обдурити не тільки поодиноких провідників, але й цілі народи.

Демократія, в його опінії, є лиш тоді сильна, коли вона дозволяє правді бачити денне світло. Тому завданням преси в демократичній країні є давати **правдиві факти**, які одиноко можуть протиставитися пропаганді брехні та фальшу.

Про німецьку цензуру.

Зо всіх цензур, твердить Артур Сульцберґер, німецька є найбільш зорганізована та дуже спеціяльна. Цікавий факт, що Німеччина завсігди твердить, що в неї нема цензури, що в одному випадку, є правдою, бо німецькі журналісти не обовязані давати свої статті до цензури перед друком. Та проте, в Німеччині є строга цензура. Відомий кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс", Отто Толішус, що був видалений з Німеччини, називає цю цензуру „конспірацією мовчанки". Кожний член німецької нації забовязаний держави все в тайні. Цього спеціяльно придержуються робітники по фабриках, бо за зломання тої „конспірації мовчанки" ждуть жорстокі „народні суди" та сокири катів. Толішус згадує, що фактично ніхто в Німеччині не може дати інформації; нема ані партійних лідерів ані парляментарних діячів, що бодай здалека моглиб дати якісь інформації чи навести на це, що діється коло них.

Коли „Ню Йорк Таймс" запитував свого берлінського кореспондента, щоб цей прислав більше інформацій про англійське бомбардування, то він телеґрафічно відповів наступне: „Не будьте смішні, я вислав все, що мені сказали, особисто мені не вільно нічого оглядати".

Московські звички.

Ще цікавіші новини дістаємо з СССР. Москалі взагалі мають цікаву тактику у відношенні до чужинецьких кореспондентів. Коли, наприклад, кремлівський уряд не бажає, щоб дані відомости дісталися закордон, то головний цензор... у відповідний час забирається до дому... спати! Уряд висилає свої власні комунікати, а світ одержує їх в такому виді, бо заграничні кореспонденти не можуть знайти цензора, бо він вийшов з бюра... А коли вперті та невсидючі американські кореспонденти й „одалися не дають спокою офіційним московським чинникам, тоді справу бере в руки ГПУ та арештує секретарок чужинецьких кореспондентів. І горе, коли вони є підданими СССР. Тоді звичайно за ними і слід пропадає.

В Токйо та Шанґаю.

Ще гірші відносини панують на Далекому Сході. В Японії військові цензори не тільки „обтинають" все це, що не відноситься до новин, але вони викидають все, що їм взагалі не подобається. Кореспондентові „Таймсу" в Шанґаю Абендові прямо грозили анонімовими листами, що коли він не перестане писати, то його вбють!

Такі самі відносини панують в Італії, Мадярщині, Югославії та Болгарії. Бідного кореспондента відсилають від Анни до Каяфи та навпаки. Всюди закривають перед ним правду. Майже ціла Европа нині в темряві, цебто, світ не знає, що там властиво діється, бо нечисленні американські журналісти не мають доступу, перед ними закривають двері правди.

Як вже було сказано вище, найкраще ще ставляться до американських кореспондентів англійські власти та ціла британська суспільність. Може не всі новини про це, що діється в Англії, дістаються нараз, але всежтаки ніхто їх не скриває. Тому не диво, що Америка знає, що чекає Англію, який політичний крок вона готова зробити, тоді, коли не можна цього сказати про Росію, Німеччину чи Італію.

Свій цікавий доклад закінчив Сульцберґер словами редактора часопису „Ню Йорк Таймс" зперед 35 літ, Ч. Р. Мілера, який сказав про журналістів таке: „Вони мають геній нескінчености, який керує їх перами й політикою, та повздовж проходячих років кидає на друковану сторінку постійно світло їх індивідуального характеру та вибраної ними цілі".

Сповнити чесно та совісно обовязки характерного журналіста не так легко. Тому їх праця є майже неоціненою для поступу всього людства.

ДАЛІ ПРОТИ ЖИДІВ.

ПАРИЖ. — Німецька окупаційна влада видає щораз нові розпорядки, якими обмежує жидам їхні горожанські права. Найновіший розпорядок вимагає від жидівських фірм, щоб зареєструвались, та щоб у їхнім проводі стояли в будучині тільки „справжні французи". Покищо жиди будуть могти далі оставати властниками склепів і підприємств. Офіційно німці вияснюють, що вони не хочуть наставляти на місце жидів німців, а тільки бажають собі, щоб місце жидів заняли французи, „бо жиди „небезпечні через свою економічну солідарність".

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(70)

— Та про цеж, — відповів Криґа.

— Хм... Дивно мені: оскільки памятаю, такої справи не було в нас із тобою. Отже, ми думали, що ти з полковником...

— Та хай я крізь землю западусь на цьому самому місці, коли я хоч словом прохав його їхати до вас!... Кажуж, що якраз навпаки...

— Добре, але звідкиж він узяв, що ти хочеш сватати Орисю, та ще йте, що на перешкоді Павло?

— То він і про це згадував? — ужахнувся Криґа.

— Аякже... Ще й сварився; казав, що не пустить злодюгу до Канева, хочби той і вернувся з Січі. Отже, хто йому наплескав, що Павло злодюга?

Криґа потемнів на виду.

— Якщо ви думаєте на мене, паніматко, — промовив глухим голосом, але щиро, — то не по заслузі скривдите мене... Про Павла він тільки й знає — мабуть із старостинської канцелярії, — що той виламав вікно, більш нічого. А коли видер вікно, то на його думку, злодій. Я не заперечував, бо тоді доводилось би все йому розповісти, а це не до шмиги, самі, здорові, знаєте. А от... про те, що я... ходжу сам не свій, бо... не можу посватати Орисю... про це мусів йому признатися, бо вчепився, як репях... В цьому щиро каюся, бо це правда... Але... чи сподівався я, що його лиха година пожене до вас із сватанням!... Ніколи в світі, хоч вірте, хоч не вірте, але я Богом святим присягаюся, що тільки й провини моєї, що не здержав язика й пробовкнувся й виплескав те, в чім навіть сам собі боявся признатись.

Схоже було на правду, і стара вдова глянула на нього вже трохи спокійніше.

— Бач, який ти, — промовила здокором, — присягався парубкові, що будеш нам за оборонця, а сам он які лихі думки носиш...

— Пробі, паніматко! — перехопив мову старої Криґа, — якіж лихі думки?... Чи є що лихе в тім, що вподобав вашу дочку понад самого себе?

— Що ти говориш, козаче!... Таж ти знаєш, що вона заручена...

— Знаю, паніматко, але серцю не закажеш... Та й не козак той, що не вповає стати отаманом.

— Не второпаю, до чого це ти?...

— До того, паніматко, що всі під Богом ходимо.

Орися з ненькою перезирнулися й здвигнули плечима. А він казав далі:

— Не гнівайтесь на мене за мою надію... Чи винен я в ній?... Бог свідок, що ні... А заспокоюся, розвіявши за вітром свої сподіванки, лише тоді, коли власними очима побачу Орисю й Павла на рушнику. До тогож благаю вас — не бороніть мені плекати мою найдорожчу надію.

Вара й дочка мовчали.

— Я знаю, що покищо у вас нема чого мені сказати, але я буду сподіватися, що колись і про мене знайдеться у вас тепле слово. Прощавайте!...

— Ходи здоров, козаче, — відповіла стара, — та викинь із голови оті думки: й для тебе й для нас буде спокійніш.

Криґа махнув рукою й пішов.

У Орисі стислося серце, а чому — сама не знала. Провела його довгим поглядом і мовчки заметушилася знов коло роботи.

XVII.

Від людей почув Криґа, що вельми древній запорозький полковник Дмитро Гулий має спродати свій хутір і постригтися в ченці.

Хутір старого козарлюги стояв на шляху з Охматова до Чигирина й уславився не тільки в своїй околиці величезною пасікою, що коло неї старий лицар упадав так віддано, як колись коло своїх козацьких роїв-ватаг на Січі і в походах. Осівся Гулий тут давно вже, спочатку зимовником; а це щодалі хазяйство потроху розрослося, бо старий не цурався людей і приймав до себе всякого сірому, що з тої чи іншої причини (а їх, тих причин, і тоді було подостатком) не мав де притулитися; дурно хліб їсти та баглаї бити запорозький дідуган не дозволяв нікому: всяк мусів бути при своїй роботі на хуторі, а тому, що займище — скільки оком скинув довкруги — Гулий вважав за власність, то тая заблукана сірома ставала на хуторі звичайними робітниками, щось ніби наймитами без наймиці, тобто тієї заробленини. Та, правду кажучи, на тую наймицю ніхто й не важив, навіть мови ніколи не було про неї: люди селилися, жили, працювали, харчу всякого мали здобіль, і були задоволені. Коли кому засвербіли пяти, той вільно міг, коли схотів, кинути хутір і віятися за щастям-долею на всі чотири. Як на Запоріжжі. Ніхто нікого не кликав, ніхто нікого не держав, але коли вже ти осів на місці, то дурно хліба не їж. А робота була й на пасіці, й на полі, й коло худоби тощо.

Проживали в Гулого на хуторі й такі, що поприбивалися з жінками, навіть із дітьми. Небагацько тих жінок було — три-чотири, та стількиж дівчат із ними, — ще кількоро дітей — сливе всі малі, — але це надавало хуторському побутові якоїсь людяности, привітности, мягкости та теплоти у взаємовідносинах. Сварок та тих усяких каверз не було: над усіми й усім пантрувало гостре око господаря й його суворий потяг до миру, спокою й ладу.

Почувши про намір старого, Криґа не вагався. Взявши дозвіл у свого старшого, він розпитав у нього таки докладно дорогу, хоч сам її приблизно знав, бо ще недавно вештався в тих краях із братчиками в січових справах.

— А оцього листа від мене, — промовив після всього старий Гудима, — передаси моїй старій. Та не загуби гляди... В мене на хуторі будеш надвечір. Раджу там і заночувати, — чого тобі десь у жидівській коршмі пархів набиратися!...

— Дякую, батьку, вчиню, як кажете, — вклонився Криґа.

— Кланяйся старій і дочці... Оце й усе. Тепер іди з Богом та спочинь на дорогу. Та не гайся на хуторі в того старого характерника: він уміє погостити, — запорозька вдача, хрін йому в ніс!

— Не турбуйтесь, батьку, не для того їду, щоб бенкетувати. Та й не таку вдачу маю, щоб загуляв до безпамяття.

— Та знаюж, знаю... Не дармаж і Криґа ти. Ходи здоров!...

Криґа вийшов.

В дорогу вирушив раннімрано, ніде не зупинився й справді надтечір став на Росі перед тим самим бродом, що перед ним колись стояв Павло. Той самий дідусь-пастух приґнав до річки напувати череду, а віддалік стояв огороджений міцним високим частоколом хутір.

— Агов, діду! — гукнув Криґа.

(Дальше буде).

ЧОМУ ГОЛОСУВАТИ НА КАНДИДАТІВ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ



FRANKLIN D. ROOSEVELT FOR PRESIDENT

ТОМУ, ЩО:

1. ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ Є ПАРТІЄЮ ПРАЦЮЮЧИХ МАС. ВОНА ПОМАГАЄ ОРГАНІЗУВАТИСЯ НЕ ЛИШЕ ГРОМАДЯНАМ АМЕРИКИ, ЩО ТУТ РОДИЛИСЯ, АЛЕ Й ПРИГОРТАЄ ПІД СВОЮ ОПІКУ ГРОМАДЯН, ЩО ПРИБУЛИ В АМЕРИКУ ЯК ІМІҐРАНТИ І ПОМАГАЄ ВСІМ КОРИСТАТИ З ДОБРОДІЙСТВ ЦЬОГО КРАЮ.

2. ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ СТАВИТЬ КАНДИДАТАМИ НА РІЖНІ УРЯДИ ТАЛАНОВИТИХ ЛЮДЕЙ, ЩО ДБАЮТЬ ПРО ДОБРО НАСЕЛЕННЯ ТА ЙДУТЬ З ПОСТУПОМ І ДУХОМ ЧАСУ.

3. ВОНА ВИБРАЛА МИНУЛИМИ ЛІТАМИ ПРЕЗИДЕНТОМ ФРЕНКЛИНА Д. РУЗВЕЛТА, ЩО ТЕПЕР Є ЗНОВУ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА З РАМЕНИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ. КАНДИДАТОМ НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА Є ГЕНРІ А. ВАЛЕС, СЕКРЕТАР РІЛЬНИЦТВА В КАБІНЕТІ РУЗВЕЛТА.

4. ПІД ПРОВОДОМ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ ПЕРЕВЕЛА ВЕЛИТЕНСЬКІ РЕФОРМИ В КОРИСТЬ РОБІТНИЧОГО НАСЕЛЕННЯ, А З ТИМ І ДЛЯ ЦІЛОГО КРАЮ. КОРОТКО, ОСЯГИ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА ТАКІ:

   а) ВРЯТУВАННЯ АМЕРИКИ ВІД ФІНАНСОВОЇ КАТАСТРОФИ В САМИХ ПОЧАТКАХ УРЯДУВАННЯ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА; б) ПОМІЧ БЕЗРОБІТНИМ І ГОЛОДНИМ З ФЕДЕРАЛЬНИХ ФОНДІВ; в) СТВОРЕННЯ ВАРСТАТІВ ПРАЦІ ПРИ ПОМОЧИ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРИЛЮДНИХ РОБІТ („ДОБЛЮ ПІ ЕЙ"; г) ПЕРЕВЕДЕННЯ ЦІЛОЇ ҐРУПИ РОБІТНИЧИХ ЗАКОНІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОБУТУ РОБІТНИЧОГО НАСЕЛЕННЯ; ґ) ДОПОМОГА ФАРМЕРАМ І БИЗНЕСМЕНАМ ЧЕРЕЗ СТВОРЕННЯ КРЕДИТОВИХ ФОНДІВ; д) ДОПОМОГА СТУДІЮЮЧІЙ МОЛОДІ; е) СТВОРЕННЯ ФОНДІВ ДЛЯ БУДОВИ ДЕШЕВИХ ДОМІВ І ПЕРЕБУДОВИ МІСЬКИХ КВАРТАЛІВ ТА РОЗБУДОВА ЗАБАВОВИХ ПЛОЩ; є) РОЗБУДОВА ШКІЛ ТА КУЛЬТУРНИХ УСТАНОВ ДЛЯ ШИРОКИХ КРУГІВ НАСЕЛЕННЯ; ж) СТВОРЕННЯ РАДИ КРАЄВОЇ ОБОРОНИ І ЗАВЕДЕННЯ ПОСТІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ДЛЯ ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ-НАЦІЇ В ТЕПЕРІШНЬОМУ ВЕЛИКОМУ ЧАСІ — і т. д.

5. КРІМ ПЕРЕВЕДЕНИХ ЗАКОНІВ ТА РЕФОРМ АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА ПРИГОТОВИЛА Й ВИПРАЦЮВАЛА ВЕЛИКІ ПЛЯНИ ПРАЦІ НА БУДУЧЕ. ВСЯ ЙОГО ПРАЦЯ Й ПЛЯНИ ЗВЕРНЕНІ НА ДОБРО ЦІЛОЇ НАЦІЇ Й УСІХ ЇЇ ЧАСТИН. ПРАЦЕЮ Й ТАЛАНТОМ РУЗВЕЛТА КОРИСТУЮТЬСЯ НАЙШИРШІ ВЕРСТВИ НАСЕЛЕННЯ, КОЛИ ВМІЮТЬ ПРИНОРОВИТИСЯ ДО ТЕПЕРІШНІХ ВІДНОСИН І ЧАСІВ І ХОЧУТЬ ДАЛЬШЕ ЗБЕРЕГТИ ЗАСАДИ, НА ЯКИХ ЗБУДОВАНА АМЕРИКА, А ЦЕ: РІВНІСТЬ ПЕРЕД ПРАВОМ, СВОБОДА СЛОВА Й АКЦІЇ, ДЕМОКРАТИЧНИЙ СПОСІБ ПРАВЛІННЯ.



HENRY A. WALLACE FOR VICE-PRESIDENT

З вірою в перемогу великих національних ідеалів Америки під проводом Демократичної Партії йдімо до голосування ві второк, 5. листопаду 1940 і віддаймо свої голоси на кандидатів цієї партії, а на чолі їх стоять:

Ф. Д. РУЗВЕЛТ, кандидат на президента **F. D. ROOSEVELT,** FOR PRESIDENT

Г. А. ВАЛЕС, кандидат на віцепрезидента **H. A. WALLACE,** FOR VICE-PRESIDENT

ДЕМОКРАТИЧНИЙ КРАЄВИЙ КОМІТЕТ

УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ

МИХАЙЛО ПІЗНАК, голова

НА РІЖНІ ТЕМИ

ХТО ЇХ УЧИВ?

Вергілія Сапіга зібрала від втікачів з Польщі, що прибули до Америки, преріжні інформації й подала їх до американського журналу „Ню Йоркер". Пише між іншим:

„Населення західньої Польщі, котру прилучено до німецької держави, є майже на 100 процентів польське, але Гітлер називає цю землю історично своєю".

Кількадесять миль звідти на схід є земля, що майже на 100 процентів українська, але поляки називають цю землю історично своєю.

ВИКОРІНЮВАННЯ.

Каже вона далі:

„Гітлер викорінює (з цих польських земель) поляків, щоби зробити місця для своїх людей".

Можемо догадатися, що авторка таке насильство осуджує. І має слушність.

Одначе вона не осуджує, коли це саме роблять з українцями на українській землі ті саме поляки, що так морально обурюються на німців.

ЧИ ПОЛЬЩА АМЕРИКА?

Каже Сапіга, що поляки під німецькою окупацією живуть лише яриною й мучними стравами. Одна родина занедужала, наївшися ковбаси, бо, мовляв, не їла мяса від Різдва.

З цього читач мав би набрати переконання, що перед заняттям Польщі Німеччиною селяни їли мясо частіше.

Та таке поняття про життя польських селян, може мати хіба людина, що жила в Польщі, але селянина бачила лише через вікно панського двора.

З РАЮ.

Вихав минулого року англієць Ланселот Гогбен з Англії до Норвегії, щоби відвідати своїх приятелів і вигоисити там кілька відчитів. Чверть години перед відїздом літака, котрим він мав вертатися з Норвегії домів, летнище почали обстрілювати німці, починаючи інвазію Норвегії. Щоби вернутися домів, Гогбен рішився обїхати цілу земську кулю: замісць їхати на захід кількадесять миль, він поїхав до Швеції, Латвії, Росії, Японії й Америки. Тут він задержався на відчити, а при тому написав книжку.

Як видно з книжки, Росія зробила на нього враження огидного й відсталого краю. Повалені доми й обдерті люди пригадували йому найгірші дільниці нуждарів в Англії. Його поражали загальні недбальства й неспрвність.

По населенні видно було, що в нього мило люксус, а годинник публичний памятник.

Переїхавши Росію впоперек, він ніде не бачив на залізничному двірці крамниці з книжками.

В Англії 12-літні діти мають більше знання рахунків, ніж хтонебудь у Росії має по скінченні найвищих шкіл.

Словом, читаючи сотку сторін про враження автора про Росію, читач набирає переконання, що автор просто не мав для Росії ніякої надії.

„БЛІЦКРІҐ" МУЗИКОЮ

У шікаговській газеті „Дейлі Ньюз" описує відомий европейський кореспондент Леланд Стов, що німецька військова команда заставила норвежців не боронити своєї столиці перед німецькою інвазією музикою. Мовляв, німецькі жовніри зявилися на вулицях міст великими відділами, але машерували весело, співаючи при звуку гармоній, немовби ніщо важне не сталося.

Якщо це справді так було, як каже Стов, то все таки він ставить невластивий натиск на музику: справа не стільки в музиці, скільки в непідготованні населення до нагоди.

З ВІСТЕЙ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ

Церковні справи.

Крижевацька епархія осиротіла після смерти бл. п. Владики Дениса Нярадія і ще досі не обсаджена. Висувають на цей епископський престіл трьох кандидатів. Про кожного з них не завадить згадати для орієнтації кількома словами.

1) о. д-р Іван Вишошевич, василіянин, ректор духовної семінарії в Загребі. Це хорват, жумберчанин; його батько був довгі літа душпастирем у Радатовичах. Як богослов, вступив ще перед світовою війною до чина св. Василія Великого і довші літа перебував в галицьких василіянських монастирях. Опісля кілька років студіював церковне право в Інсбруці й у Римі, звідки по одержанню докторату церковного права вернувся знову в Галичину й був професором богословя у василіянських домах студій. Кільканадцять років тому візвано його на уряд ректора згаданої семінарії, і він його й досі безперервно виконує. Пятьдесятка вже йому минула. По українськи знає дуже добре й ставиться зовсім позитивно до українців. Його кандидатура кажуть, найсильніша.

2) Другий, не менше поважний кандидат на крижевацький престіл, є о. Степан Сакач, ісусовець, хорват, колись латинського, а тепер східного обряду. До єзуїтського ордену вступив уже як священик. Людина талановита, широких поглядів й горизонтів. До українців ставиться зовсім прихильно. По українськи говорить, і мав теж змогу нам ближче приглянутися, бо кільканадцять років працював в Альбертині і у Дубні. Йому добігає пядесятка. Під цю пору є професором у папському орієнтальному інституті в Римі. — Це був би перший випадок, що єзуїт засів би на греко-католицькому престолі.

3) Хорватські національні круги висувають кандидатуру о. д-ра Янка Шімрака, хорвата і теж жумберчанина. Йому вже шістьдесятка минула. Довгі літа він був духовником загребської семінарії, відтак крилошанином крижевського капітули, професором загребського університету, послом до білгородського сойму, і зрешті є він довгі літа головним редактором часопису „Хорватска Стража" та й душею організаційного руху Католицької Акції на хорватських землях. Українців знає добре й теж добре до них ставиться. З нашою духовною й світською літературою ознайомлений.

Є ще там дехто, що вже від літ чекає на епископську мітру, та його кандидатури ніхто поважно не бере. Може вже недалека майбутність принесе нам щось конкретне в цій для нас українців такій важливій справі.

Академія в память хрещення України.

Заходом греко-кат. парохіяльного уряду в Кракові відбулося 27-го вересня в салі „Просвіти" святочна академія зприводу закінчення ювилею хрещення України. Ця академія мала відбутись тому рік, але воєнні події перешкодили. Наперед мужеський хор „Сурма" під проводом м-ра Улицького відспівав „Отче Наш". Потім п. С. Мотало виголосив відповідний реферат про перемогу хреста й меча на землях України та про зеднання цілого українського народу в одній Христовій Церкві. Добре виголошена промова викликала помітне враження своєю актуальністю. Зверги п. Марія Гірнякова (сопран) відспівала по мистецьки прегарну арію з опери Пуччінія „Тоска", молитву Тоски. Ця точка була одна знайкращих з цілої програми. При фортепіяні п. Марта Колтунюківна. Відомий мистець слова, о. З. Зарожняк, віддеклямував вірш У. Кравченко „Ґетсемани", що викликав сильне враження. Вкінці хор „Сурма" відспівав гарно псалом Бортнянського „Услиши Господи", католицький і національний гимн, який підхопила ціла саля. Гарно прибрана саля підносила святочний настрій. Саля була виповнена по береги, багато осіб слухало академію навіть в сусідних салях. Відчувається брак більшої салі на українські імпрези в Кракові.



ДІТИ АНГЛІЙСЬКОГО ШПИТАЛЯ ДЛЯ ДІТЕЙ-КАЛІК дітям ... з противрідними ... під землею.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ТРЕТЮ КАДЕНЦІЮ.

Не годжуся з тими, що пишуть у „Свободі", що третя каденція през. Френклина Д. Рузвелта це шлях до диктатури в Америці. Часи, в яких жили бувші президенти Злучених Держав не вимагали, щоб вони кандидували третім наворотом на уряд президента держави. Та для людини, що розуміє теперішні обставини в Европі й Америці, повинно бути зрозумілим, що нам треба, щоб президентом була особа з великою практикою. А таку має през. Рузвелт, що вже спас наш край від загибелі й голоду. Він є нам потрібний і в теперішній час, бо він розуміє терпіння і нужду тих, що будували й будують. Тому робітничий голос повинен піти на Ф. Д. Рузвелта.

С. М.,
членкиця 112 відділу У. Н. С.

ТРИМАТИСЬ РАЗОМ!

Перед якими двома місяцями розпочав хтось калюмнію проти українців в Америці, причисляючи їх до пятої кольони. Хоч яке це дошкульне, то воно нам великої шкоди не може принести, коли факти виказують що інше. Але є інша небезпека для доброго імени українців, в якій ми самі винуваті. Це не ворожа пропаганда проти нашої льояльности супроти Америки, а неприхильна опінія про нас, яку ми самі ширимо своїм поступуванням.

Наведу приклади: Приходять до управителя Народнього Дому представники товариства, яке організує емігрантів з Карпатської України. Хочуть винаймити салю. Кажу, що будуть мати замало часу до підготування імпрези через один тиждень; раджу їм замовити салю хоч дві неділі наперед. „Алеж ми не такі, як „Ваші українці", що порозбігалися по всіх закутинах і не можуть себе найти. Для них то й оголошення на радіо не помагає. У нас один тиждень вистарчить. Ми всі тримаємося разом і знаємо, що і де хто робить. Скажемо, що того й того дня наша імпреза і вже піде кожен, хто може".

У часі балю українського товариства прислухуюся розмові імігранта-українця з дівчиною, що вродилася і виховалася в фармі своїх батьків у Конетикат. Дівчина говорить по українськи, хоч їй важко. Але борниться перед закидами незнання української мови. Каже:

„Українці не тримаються разом. Кожен бокує від другого. Тому коло нас не можна було заложити української школи, щоб я навчилася української мови. Приходжу на український баль до Українського Народнього Дому. І кого я тут бачу? — Кілька молодих дівчат, що прийшли сюди, як і я. А деж інші? Де наші старші люди? І чому закидаєте мені, що я не вмію української мови? З ким я маю говорити, як не можу українців знайти? Чому вони ховаються? Де я буду за ними ходити, як їх нема в українському домі?"

Працюю в чужиннім департаменті Демократичного Краєвого Комітету, де створено яких 25 ріжнородних чужонаціональних під-відділів. Говорю з помічником управителя цього відділу. Питається мене, чи більше в Америці українців чи русских? Кажу, що українців, бо походять з Західньої України і з полудневих губерній колишньої царської Росії, що не є русскі, а українці. Управитель каже, що він теж того переконання, що українців більше, але що... „Загальна думка така, що українці не тримаються разом". Пояснюю, що інакше треба глядіти на бувших емігрантів із Західньої України, а інакше на тих, що з російських губерній. „Алеж я саме думаю лише про тих, що себе називають українцями і знають, хто вони є. Чомуж у них така розбіжність? Кільки то праці треба, щоб дістатися до ріжнородних груп?"

Можна назбирати більше таких прикладів. А всі вони зводяться до одного: Українці не тримаються разом. Ось тому і так тяжко говорити авторитетно за більшість українців в Америці.

Тут не іде про політику американських партій, бо в тому відношенні не можна загалом робити повних висновків. А іде про спільні змагання обєднати американських українців на підставі української культури й спільного кровного походження. Скільки то ми, як українці, напрацювалися в Америці, щоби здобути собі імя. Ми його здобули. Алe впарі з тим ми й поширили про себе самих переконання, що ми сварливий нарід, з яким годі рахуватися, хоч у нас велика чисельна сила.

Семен Демидчук.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З ДНЯ

НАЗУСТРІЧ НЕВІДОМОМУ.

Сучасне положення українського народу досить невиразне. Визвольні змагання України так немов занурились у мряку. І декого з тих, що опинились поза границями України, находить зневіра. Зокрема ця зневіра находить декого з нас, американських українців, які хотілиб бачити надії на визволення навіть не в зударі німецької сили з совєтською, тільки в всесвітній еманципації народів виходячій з англо-саського табору. Тимчасом англо-саський табор заєдно кокетує з Совєтами. А англійський премієр Чорчіл заєдно відмовляється від виразного виложення цілей, за які бореться Англія. На першім місці треба ставити перемогу Англії, каже він. А щойно опісля будемо говорити про ширші цілі.

МОВЧАНКА В ҐАЗЕТАХ.

Водночас у світовій пресі панує завзята мовчанка щодо української справи. Про самостійну Україну говорили більше в часі минулої світової війни, ніж нині. Колиж навіть дехто заговорить про українську справу, то так, аби її пошкодити. По англьо-саському боці з українською справою зараз звязують націстичну загранічну політику. По націстичному боці українцям взагалі наложено на уста кагаменць і крім просвітянських справ не вільно написати навіть політичної статті в газетах. Німецька та італійська преса вихвалюють Совєти та запевняють, що не вдасться Англії спровокувати конфлікту між ними і Совєтами. До якої міри совєтофільство закорінене в Німеччині свідчить факт, що сюди, до Америки, напливає з Німеччини в ріжних мовах, серед них і в українській, пропаганда, якою, навіть в українській мові, німці захвалюють дружелюбні відносини з Совєтами. Виходить, що німці надіються перехилити на свій совєтофільський бік навіть і американських українців...

„ПРИХИЛЬНІСТЬ" ДО УКРАЇНЦІВ.

Знову на тих клаптиках української земель, які залишились під німецьким пануванням, місцеві українці мають тепер змогу вдержувати своїм коштом і трудом ріжні школи, просвіти, кооперативи, значить, що можна жити свобідніше, ніж за польської влади. Тою політикою німці вводять у блуд неодного українця. Нею вони роблять вражіння, начеб засадничо ставились прихильно до українських визвольних змагань та плянували створення самостійної української держави.

Тимчасом це не відповідає правді. Своєю прихильністю до українців на Лемківщині, Холмщині і Підляско вони старались збалансувати ворожість польського елементу. Ця прихильність має льокальний і тимчасовий характер. Бо дійсна, далекосягла політика німців супроти українців є та, що вони заборонили українським ґазетам згадувати про таку політику, що веде до визволення України. І нічого не чути, щоб на тих землях під німцями була можність виявляти українцям сепаратистичні думки, змагання до вільної й соборної України.

Після всякої правдоподібности німці виходять зо заложення, що самостійна, побудована на здорових національних основах, Україна, не вміщається в їх плянах. Вони хочуть на сході не оздоровлення, тільки дальшого гниття. Чимбільше східні народи будуть себе взаємно поборювати, тим лекше буде для німців панувати над ними. Коли німці переможуть, цілі Совєти знайдуться під їх пануванням. Колиж не переможуть, то нащо їм самостійна Україна?

ПРИГНОБЛЕННЯ.

Таке ставлення може декого з українців пригнобити. Але надії нема причини до пригноблення. Бо хоч нині на зверх світ мало цікавиться визвольними змаганнями України, але під сподом таки всі пильно слідкують за цею справою. Сам великий попит за літературою, звязаною з українськими справами, є доказом великого зацікавлення. На Україну нині дивляться не як на оперетковий плян якогось австрійського архикнязя, що хоче собі здобути престіл, тільки як на поважну народню політичну силу на Сході Европи, на яку не можна замикати очей, а треба якось до неї приступати. Бо вона вже засильна, щоб її ігнорувати.

А коли нині в Англії мало говорять про Україну, а премієр Чорчіл не хоче виразно сказати про воєнні цілі Англії, то також у цьому є причини, які не конче свідчать про безнадійність української справи. Нинішне положення таке, що колиб Чорчіл виразно говорив про цілі Англії, зокрема на сході Европи, то він мусів би говорити приємні для Совєтів речі. Бо Совєтів він нині ніяк не хоче озлоблювати. Колиж Чорчіл про те не говорить, значить, не хоче тих приємних для Совєтів речей згадувати.

ҐРУНТОВНА РОЗВЯЗКА.

Незаперечним фактом є це, що Англія, колиб виграла, хотілаб ґрунтової розвязки всіх спірних питань в Европі. Вона є купецька країна і як така, хоче тривалого миру. А цього тривалого миру вона ніяк не осягне, коли буде будувати його на несправедливости, на ненависти одного народу до другого. Всякий мир, побудований на насильстві, розлетівся так соромно, як розлетівся Версайський мир.

Це є компас, який повинен тут провадити нас у тих мрячних часах. Той компас є добрий і хоч темно на світі, ми повинні з довірям іти за його вказівками. Водночас повинні робити все, що в наших обставинах можливо, щоб представити англьо-саксонському світови українську справу в правдивім світлі.



СТРАТИЛИ МАЄТОК. — Фріц Брунель, що мав величезні простори землі в німецькому місті Кельн, стратив їх через конфіскату уряду. Він недавно приїхав зо своєю жінкою до Злучених Держав по дорозі до Чіле.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РУЗВЕЛТ І ВІЙНА.

Республиканська Партія старається усвідомити американський загал, що коли Рузвелт вийде третій раз президентом, Америка майже певно знайдеться у війні. Невтральний громадянин може вірити в це, або ні. Він може пояснити собі ці арґументи тим, що, мовляв, тепер вибори, републиканці хочуть побити демократів, демократи републиканців, одні на других говорять ріжні речі, в які невтральний громадянин, не буде вірити, а коли й буде, то лише трошка. Та загрозу війни в виборі Рузвелта добачує і багато демократів. Цю загрозу добачують також зовсім посторонні люди, для яких Републиканська Партія має таке саме значіння, як і Демократична. До них у першу чергу належить соціялістичний кандидат Норман Томас, який на кожному кроці товче, що перемога Рузвелта рівнається війні і диктатурі в Америці. Републиканців він теж завзято критикує, але всетаки ні диктатури ні воєнних замірів їм не закидає. Він робить це лиш Рузвелтові.

А на днях закинув воєнні заміри і пляни впровадження диктатури в Америці з боку Рузвелта відомий американський гумористичний письменник Ірвін Коб. Рузвелт, каже він, побренькує шаблею в той час, коли край ще навіть не розпочав будови своєї повітряної армади. Рузвелт рішився кандидувати на основі, що, мовляв, тепер напружені часи і потрібно при кермі держави досвідченого чоловіка. Але, говорив колись великий американський президент Джеферсон, напружені часи в краю майже все бувають. Коли хтось рішиться кандидувати тому, що він „досвідчений" третій раз, то четвертий раз його досвід буде ще більшим арґументом. По четвертім наступить пятий, шестий раз, так до смерти. З вільних демократичних виборів не останеться ні сліду.

Про воєнні заміри Рузвелта і його бажання стати диктатором говорив теж і Джан Луїс, голова Конгресу Промислових Організацій. Луїс довгий час приятелював з Рузвелтом, нараджувався з ним над ріжними суспільними, зокрема робітничими справами. Він каже, що знає Рузвелта наскрізь. Тепер він виступив отверто з заявою, що вибір Рузвелта рівнається війні і диктатурі. Джан Луїс рішився виступити проти Рузвелта, хоч це грозить йому втратою провідного становища в К. П. О., на випадок, як би Рузвелт всетаки вийшов на президента. Він закидав Рузвелтові нещирість в його сповідних полекшах супроти робітництва. Зате підкресляв, що пильне слідкування за Венделем Вилкім та розмови з ним, переконали його, що Вилкі стане далеко щирішим і рішучішим оборонцем робітничих інтересів, коли стане президентом. Вилкі не аристократ, говорив Луїс, а знає тяжку фізичну працю і знає голод.

Та, здається, найбільше шкодять Рузвелтові його найближчі співробітники, в роді його товариша Генрія Валаса, нюйорського губернатора Лімена, та інших. Цеж вони всюди на кожному кроці говорять, що диктаторські краї зокрема Гітлер, дуже собі бажають, щоб програв Рузвелт, а виграв Вилкі. Генрі Валас посунувся аж так далеко, що в філядельфійській промові, 25. жовтня ц. р., сказав, що це нацистичні агенти в Америці дістали приказ від Гітлера піддержувати Вилкого, а поборювати Рузвелта. А Рузвелт на своїй пресовій конференції кілька тижнів тому також натякнув, що тоталітарні краї дуже не хочуть його вибору.

В той спосіб, кажуть, Рузвелт і його співробітники грають на американських почуваннях. Бо американці не люблять Гітлера і Мусолінія; а коли їм сказати, що Гітлер і Мусоліні поборюють Рузвелта та піддержують Вилкого, американці готові віддати свій голос на Рузвелта.

Такий спосіб аґітування є неамериканський і нетактовний. Бо не можна переводити внутрішніх виборів під кутом, що про нас за границею говорять. Ми самі повинні найкраще знати, кого нам потрібно і не повинні дивитись на це, чи Гітлер або Мусоліні, когось хвалять, або гудять. Бо, ставши раз на тій засаді, републиканці також можуть заключати, що це Рузвелта хочуть Гітлер і Мусоліні; вони добрі знавці психольогії, вони гудять Рузвелта, замісць хвалити його, бо знають, що в той спосіб йому краще поможуть. Ось у той спосіб ми можемо звести цілі наші вибори до абсурду.

І. Г. Р.



ЧАРЛС Л. МЕКНЕРІ кандидат Републиканської Партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЕРИ, ПА.

Організаційні збори.

Дня 17. жовтня ц. р. відбулись в українській галі в Дери, Па., організаційні союзові збори. Збори відкрив предсідник відділу 113, Нестор Курчак. Привітавши організатора п. В. Загаєвича він віддав дальший провід зборами секретареві відд. 61 Антонові Скубякові. Секретар Скубяк висказав пару слів про те, чому наша молодь не горнеться до українських організацій. Звичайно ми винуємо за це нашу молодь, казав він. Але в дійсности це в першу чергу вина таки самих родичів, які пхають своїх дітей по чужих орґанізаціях, а не поінформують їх про свої організації, та не запишуть їх до своїх. Не диво, що опісля діти не шанують родичів, та сміються з них, що вони „олдфешинд". Бо в чужих організаціях навчили їх сміятися зо всего, що походить зо старого краю і вони так поступають. Бесідник закликав, щоб діти держались своїх родичів, а родичі зо свойого боку повинні так впливати на дітей, щоб вони держались своїх організацій.

По тім забрав слово п. Загаєвич і почав пояснити приявним про У. Н. Союз, про його заложення, про його роботу і користи, які він робить своїм членам. Завдяки своїй щирій і фаховій праці У. Н. Союз є нині найбільшою українською запомоговою інституцією, а також серед чужих інституцій цього роду стоїть на першім місці. П. Загаєвич при помочи цифрів виказував приявним, що грамоти У. Н. Союзу є одні з найліпших. Збори тревали чотири години і підчас них приявні дістали першорядні інформації відносно нашої найбільшої організації, У. Н. Союзу. Наслідки були добрі, бо по зборах люди просили п. Загаєвича вступити до їх домів і позаписувати до У. Н. Союзу їх дітей. Першими, що записали свої родини, були: Іван Томашевський, ціла родина; Ількo Рилик, ціла родина; Антін Коземчак, ціла родина. Український доктор, Йосиф Лехман, записав себе і двох синів. Багато інших також вписалось до У. Н. Союзу. Сподіємось, що відділи 61, 113 і 303 зростуть у коротків часі на сто членів.

Антін Скубяк, секр. від. 61, Лятроб, Па.

Нестор Яців.

ОДИН З НАЙКРАЩИХ: Ю. ГОЛОВІНСЬКИЙ

День 1. листопаду 1918 р. застав сотника Юліяна Головінського в Любачеві, де враз з іншими старшинами почав він організувати військові частини для оборони Любачева й околиці. Рівночасно повстала на полудневий схід від Любачева над Сяном, партизантська ґрупа Клея. Щоби скріпити цю ґрупу а тимсамим не пропустити неприятеля залізничним шляхом Ярослав — Рава Руська, сотник Головінський враз зі своїм відділом прилучився до ґрупи Клея. Тут став він шефом штабу і від 1. грудня 1918 р. провадив усі воєнні операції тої ґрупи. З важніших боїв цеї партизантської ґрупи це оборона Любачева, дворазовий наступ на стацію Горинець, бій під Башнею і її заняття та наступ на Любачів, неудатний лише тому, що підчинені командати відділів не сповнили якслід своїх завдань.

Серед безнастанних сутичок і наступів минув грудень 1918 р. і половина січня 1919 р. Слаба числом ґрупа Клея, якої операціями кермував сотник Головінський, без якоїнебудь сполуки з іншими частинами Галицької Армії, на протязі півтора місяця здержувала наступ неприятеля. Неприятель думав, що має до діла з більшою скількістю українських військ і не важився на сконцентрований наступ в глибину. Це було наслідком знаменитого маневрування ґрупою, яка появлялася ненадійно якраз там, де її найменше сподівалися.

В половині серпня 1919 р. ґрупа Клея увійшла у склад I. Галицького Корпусу, як 6. равська бриґада. Сотник Головінський обіймив в ній становисько шефа штабу бриґади, а по кількох тижнях був іменований командантом 6. равської Бриґади. На її чолі боронив району Рава Руська — Немирів — Маґерів — Яворів. З воєнних подій того часу замітні: двократна, геройська оборона Маґерова, оборона Вишенки і Добродушна, заняття Немирова, наступ одного куріня на Белз, наступ на залізничий шлях Львів—Перемишль в околиці Судової Вишні і інші. Сотник Головінський безоглядно вимагав послуху і дисципліни, а стрільці і старшина слухали і вірили йому сліпо. Сот. Головінський скоро виховував свої відділи на правдиво військові частини, які блискавично перекидалися на загрожені місця. Часто серед холоду і доскулюючого браку взуття і одягів доконували вони далеких походів пр. на протязі двох тижнів одні і ті самі відділи брали участь у наступах на Белз і Судову Вишню.

6. равська Бриґада числила з весною 1919 р. коло 4,000 людей, з того коло 3,505 фронтових стрільців. На лінії Добрусин — Жовква — Куликів 6. Бриґада, закопана в реґулярні воєнні окопи, з подвійними рядами кільчастих дротів, здержувала кількакратні наступи ворога на Добрусин. В березні і квітні 1919 р. пробоєва сотня 6. Бриґади робила глибокі випади в передпілля, як прим. нічний наступ на Кунин і Фійну, де в її руки дісталося багато полонених і чимало воєнного матеріялу.

По відступі з під Львова, при загальнім відступі Галицької Армії 6. равська Бриґада удержала в цілости свою боєву скількість і якість. Серед залізної дисципліни, готові в кожній хвилі до протинаступу, прямували частини 6. Бриґади на схід лінією Жовква — Камінка — Золочів — Зборів — Тернопіль. В травні, 1919 р. 6. Бриґада займала позиції на північ від Бережан. В тім часі поляки перервали фронт під Бережанами (10 Бриґада), вдерлися у запілля і забрали в полон деякі частини 6. Бриґади. Сотник Головінський не стратив рівноваги духа. Розумними і доцільними приказами виратував він усі бриґадійні і курінні обози а потім зібрав рештки своєї Бриґади і під Забойками намагався перебитися через ворожий фронт. По кількакратних даремних зусиллях піших відділів сотник Головінський на чолі кільканацяти кавалеристів пробився через ворожі ряди і вернув до своїх. Маючи вратовані обози зформував негайно нову Бриґаду, доповняючи свої курінні новобранцями з околиць Озірної і Збаража.

По чортківській офензиві, 6. Бриґада під командуванням сотника Головінського брала визначну участь в боях під Бережанами і Золочевом.

По переході Галицької Армії за Збруч бої Бриґади при здобутті Браїлова, Винниці, Козятина, Бердичева, Ігнатівки та вкінці Святошина, передмістя Києва, це прегарне свідоцтво воєнного хисту Головінського. Винайдення а радше інтуітивне прочуття слабих сторін неприятеля, ненадійний і замаскований удар у те найслабше місце, укриття своїх слабих місць і змилення ворога, це прикмета характеристична воєнного таланту сот. Головінського. Приміром у боях під Києвом, по здобутті Ігнатівки вислав сот. Головінський 2 куріні в ліси, що тягнуться на схід від Києва і тим способом урятував цілий корпус перед протинаступом большевиків. В цих лісах курені 6. Бриґади стрінули зачаєних большевиків, готових ударити несподівано на зади I. Галицького Корпусу, коли він підійде ближче до Києва. Большевики, заскочені цим маневром Головінського, утікли на голову і навіть не пробували більшого опору підчас заняття Києва.

В кампанії проти Денікінців, в бою під Романовим Хутором взяла 6. Бриґада в полон 280 білоґвардійців: 70 навантажених обозних підвод, розбиваючи рівночасно 2 денікінські полки, зложені зі старшинських сотень. Під Дашевом через цілий тиждень здержувала 6. Бриґада атаки білої армії.

В осені 1919 р. началася траґедія Галицької Армії. Найстрашніший ворог — тиф взяв у свої обійми українське військо. Як усі частини Галицької Армії, так і частини 6. Бриґади, були одним образом безнадійного змагання зі страшною пошестю. Серед безнастанних боїв з большевиками відступали українські галицькі війська на південь, з підводами переповненими хорими і померлими, полишаючи за собою переповнені шпиталі та все нові й нові могили.

Пятнистий тиф не минув і Головінського. Цілий місяць перележав в убійчій горячці.

Після переходу до большевиків і реорґанізації Галицької Армії в так звану Червону Галицьку Армію, Головінський одержав команду. I. Червоної Галицької Бриґади — давніше I. Українського Галицького Корпусу. З весною 1920 р. I. Черв. Гал. Бриґада зайняла фронт проти поляків в околиці на схід від Летичева. Після розриву з большевиками сот. Головінський дістався в польський концентраційний табор на Ялівці, звідси утік на Чехословаччину.

Повернувши в 1923 р. до Галичини, згинув траґічною смертю 30. вересня 1930 р.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

З діяльности Демократичного Клюбу.

Українсько - Американський Демократичний Клюб святкував сему річницю свого існування в Українськім Народнім Домі в Перт Амбою. Галя була гарно прикрашена, а жіноцтво приладило гарну гостину, в якій взяло участь понад 200 осіб. Говорили визначні місцеві американські політики, як теж представники українсько-американського громадянства. Говорив теж і гість, адв. Михайло Пізнак з Ню Йорку, голова Української Дивізії Демократичного Краєвого Комітету, представляючи справи, які є темою теперішньої виборчої акції.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

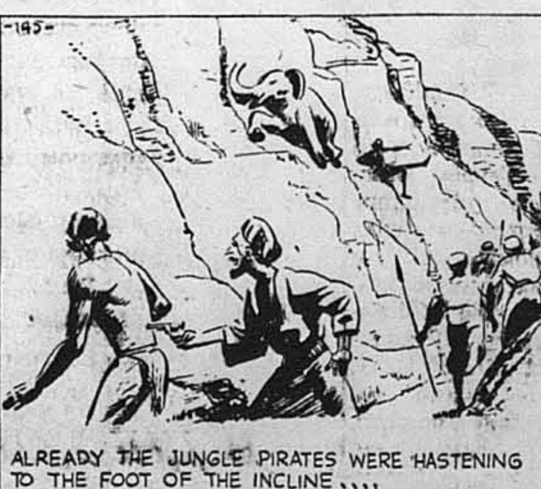
ТАРЗАН, ч. 145. На зустріч смерти.



Кейдо і слон оба тепер летіли вдолину, на зустріч смерти.



Зо смутком заважив це Тарзан. Він був свідком, як оба його можливі спасителі знаходять трагічний кінець.



Та він не міг їм помогти. Пірати саме зближались до місця, куди мали звалитись хлопець і слон.



Вони саме замірялись напасти на слона та хлопця і зо скаженою пімстою зробити їм кінець.